

16 JUNI 2000

VLAAMS GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering,

, wiens kab-

inet gevestigd is te

eiser tot cassatie van een arrest, op 17 mei 1999 gewezen door
het Hof van Beroep te Antwerpen,

vertegenwoordigd door mr. , advocaat bij het Hof
van Cassatie, kantoor houdende te

, alwaar keuze van woonplaats wordt gedaan,

tegen

1. en zijn echtgenote,
2. verweerders in cassatie.

HET HOF,

16 JUNI 2000

Gehoord het verslag van raadsheer en op de conclusie
van advocaat-generaal met opdracht ;

Gelet op het bestreden arrest, op 17 mei 1999 gewezen door
het Hof van Beroep te Antwerpen ;

Over het middel, gesteld als volgt :

*schending van de artikelen 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 28,
793, 1385bis van het Gerechtelijk Wetboek, 1319, 1320, 1322 van
het Burgerlijk Wetboek en 373 van het Wetboek van Strafvordering,
evenals van het algemeen rechtsbeginsel van het strafrechterlijk
gezag van gewijsde,*

*doordat het Hof van Beroep te Antwerpen bij het bestreden
arrest, rechtdoende op verweerders' hoger beroep, de beschikking
van de eerste rechter tenietdoet, het verzet en de vordering van
tegenpartij gegrond verklaart, het Vlaamse Gewest beveelt han-
dlichting te verlenen van het uitvoerend beslag op roerend goed
gelegd bij exploot van gerechtsdeurwaarder , plv. gere-
chtsdeurwaarder dd. 26 juni 1997 en voor recht
zegt dat bij gebreke daaraan vrijwillig te voldoen binnnen de 48
uren na de uitspraak het arrest als ambtshalve opheffing van het
beslag zal gelden, op grond :*

*"Dat bij vonnis van de 13e Correctionele Kamer van de re-
chtbank van eerste aanleg te Hasselt op burgerlijk gebied (ver-
weerders) bevolen werden tot "herstel van de plaats in de vorige
staat binnen het jaar van het in kracht van gewijsde geen van het*

16 JUNI 2000

vonnis en (verweerders) veroordeeld werden tot betaling van een dwangsom van 5.000 BEF per dag vertraging bij niet-uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn van één jaar.

Dat bij arrest van de 9e Kamer van dit hof van 1 april 1993 vermeld vonnis bevestigd werd ;

Dat tegen dat arrest geen rechtsmiddel werd aangewend zodat het in kracht van gewijsde ging op 16 april 1993 ;

Dat dit arrest aan (verweerders) betekend werd op 19 februari 1997 ;

(...) dat naar artikel 1385bis, derde lid Ger. W. de dwangsom niet kan worden verbeurd vóór de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld en naar artikel 1385bis Gerechtelijk Wetboek de rechter kan bepalen dat de veroordeelde pas na verloop van een zekere termijn de dwangsom zal kunnen verbeuren,

(...) dat de opgelegde dwangsom een burgerlijke maatregel is die een aanvullende veroordeling uitmaakt bij de strafrechtelijke veroordeling en dat daarop de artikelen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de dwangsom, o.m. de vermelde, dwingend van toepassing zijn ;

(...) dat de rechter nooit zijn uitspraak (of het in kracht van gewijsde gaan ervan) kon aanzien als het beginpunt van de opeisbaarheid van de dwangsommen of bij de verlening van een termijn als het beginpunt van dit termijn,

Dat derhalve wel degelijk de termijn opgelegd bij vermeld arrest, na verloop waarvan de dwangsom zal kunnen verbeurd zijn, pas kan beginnen lopen vanaf de betekening van dat arrest d.i. te dezen 1 jaar vanaf 19 februari 1997 of vanaf 20 februari 1998 ;

(...) dat er geen tegenspraak te vinden is nu (eiser) bij middel van de gemachtigde ambtenaar wel gerechtigd was om na een termijn van één jaar na het in kracht van gewijsde gaan van het arrest tot gedwongen tenuitvoerlegging op kosten van (verweerd-ers) te doen overgaan ;

(...) dat nu niet betwist is dat (verweerders) tot herstel overgingen op uiterlijk 13 maart 1997 (vastgesteld bij P.V. van 21 maart 1997) de dwangsommen niet opeisbaar zijn geworden ;

(...) derhalve dat het verzet van (verweerders) ten onrechte door de eerste rechter werd afgewezen,

Dat het hoger beroep gegrond is ;"

***terwijl** bij vonnis van de Correctionele Rechtbank te Hasselt van 10 november 1992, rechtdoende lastens verweerders, vervolgd wegens een stedenbouwmisdrijf, werd bevolen dat de plaats in de vorige staat zal hersteld worden, hetgeen impliceert de verwijdering van de staancaravan en de sloping van de voorbouw en van de bijgebouwde gedeelten (keuken, wasplaats, garage) zodat de maximum vloeroppervlakte beperkt blijft tot 60*

16 JUNI 2000

m2 en eveneens het teniet doen van de binnenverbouwingen, binnen het jaar van het in kracht van gewijsde gaan van huidig vonnis",

Verweerders bovendien werden veroordeeld om solidair aan eiser een dwangsom van 5.000 BEF per dag vertraging bij niet-uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn van één jaar te betalen,

Bij arrest van 1 april 1993 het Hof van Beroep te Antwerpen deze beslissing bevestigde,

Uit de vaststellingen van voormelde beslissingen duidelijk blijkt dat de termijn, waarbinnen de veroordeling, te weten het herstel van de plaatsen in hun vorige toestand moest worden uitgevoerd, een aanvang nam op datum van het in kracht van gewijsde treden van het vonnis waarbij die veroordeling werd uitgesproken,

zodat het bestreden arrest, dat oordeelt dat de termijn van uitvoering slechts een aanvang nam vanaf de betekening van het arrest van 1 april 1993, te weten op 19 februari 1997, daar waar in dit arrest, dat het vonnis van de eerste rechter van 10 november 1992 uitdrukkelijk bevestigt, is bepaald dat de termijn van uitvoering een aanvang nam op datum van het in kracht van gewijsde treden van de beslissing, de bewijskracht gehecht aan dit arrest, evenals aan het vonnis van 10 november 1992 van de Correctionele Rechtbank te Hasselt miskent door hieraan een

met hun bewoordingen, zin en draagwijdte onverenigbare uitlegging te geven (schending van artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek) en derhalve niet wettig kon besluiten dat de dwangsom, gelet op de uitvoering, waartoe verweerders uiterlijk overgingen op 13 maart 1997, hetzij bijna vier jaar na het in kracht van gewijsde treden van het arrest van 1 april 1993, en derhalve ruimschoots buiten de voorziene termijn van één jaar, ingevolge de betekening van datzelfde arrest op 19 februari 1997 nog niet kon verbeuren (schending van artikel 1385bis van het Gerechtelijk Wetboek),

tweede onderdeel,

Enerzijds luidens artikel 20 van het Gerechtelijk Wetboek vonnissen alleen kunnen worden vernietigd door de rechtsmiddelen bij de wet bepaald,

Uit artikel 21 van datzelfde wetboek volgt dat de gewone rechtsmiddelen verzet en hoger beroep zijn ; bovendien zijn er naar gelang van het geval buitengewone rechtsmiddelen, te weten voorziening in cassatie, derdenverzet, verzoek tot herroeping van het gewijsde en verhaal op de rechter,

Overeenkomstig artikel 373 van het Wetboek van Strafvordering de veroordeelde aldus vijftien vrije dagen heeft na de dag waarop het arrest, gewezen in hoger beroep, voor hem werd uitgesproken, om ter griffie te verklaren hiertegen cassatieberoep in te stellen,

16 JUNI 2000

Na het verstrijken van die termijn de beslissing niet meer kan worden aangevochten,

Anderzijds overeenkomstig artikel 793 van het Gerechtelijk Wetboek de rechter die een onduidelijke of dubbelzinnige beslissing heeft gewezen die kan uitleggen zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen,

Tenslotte aan iedere eindbeslissing, zijnde de beslissing waardoor de rechter zijn rechtsmacht over een welbepaald punt uitputte, rechterlijk gezag van gewijsde is gehecht,

Te dezen blijkt dat bij arrest van 1 april 1993 de strafrechter bepaalde, met bevestiging van het vonnis van de eerste rechter, dat de herstelmaatregel diende te worden uitgevoerd binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf het in kracht van gewijsde treden van de beslissing,

Tegen deze beslissing, blijkens de vaststellingen van het bestreden arrest, geen rechtsmiddel werd aangewend, zodat het in kracht van gewijsde trad op 16 april 1993,

Het zodoende het hof van beroep, rechtdoende op het hoger beroep, ingesteld tegen de beslissing van de beslagrechter, gewezen op het verzet van verweerders tegen het exploit van uitvoerend beslag op roerend goed, niet toekwam aan voormelde beslissing enige wijziging aan te brengen door te stellen dat volgens artikel 1385bis van het Gerechtelijk Wetboek, bepaling

die van dwingend recht is, de termijn van uitvoering slechts een aanvang kon nemen op datum van betekening van het arrest,

zodat *het hof van beroep dat, rechtdoende op het hoger beroep, ingesteld door verweerders tegen de beslissing van de beslagrechter, gewezen op verweerders' verzet tegen het exploit van uitvoerend beslag op roerend goed, oordeelt dat de termijn van uitvoering van één jaar slechts een aanvang kon nemen op datum van betekening van het arrest, daar waar de strafrechter uitdrukkelijk had bepaald dat de termijn een aanvang nam op datum van het in kracht van gewijsde treden van de beslissing, uitspraak doet met miskennen van de artikelen 20 en 21 van het Gerechtelijk Wetboek en 373 van het Wetboek van Strafvordering, volgens dewelke een beslissing slechts kan worden aangevochten door het instellen van de daartoe voorziene rechtsmiddelen, te dezen een voorziening in cassatie, in te stellen binnen vijftien dagen na uitspraak (schending van de artikelen 20, 21 van het Gerechtelijk Wetboek en 373 van het Wetboek van Strafvordering), bovendien het bestaan van een in kracht van gewijsde getreden beslissing aangaande de problematiek van het vertrekpunt van de termijn van uitvoering miskent (schending van artikel 28 van het Gerechtelijk Wetboek), evenals het rechterlijk gezag van gewijsde, dat kleeft aan de beslissing gewezen door de Correctionele Rechtbank te Hasselt op 10 november 1992 en aan het arrest, gewezen door het Hof van Beroep te Antwerpen*

op 1 april 1993 (schending van de artikelen 23, 24, 25 en 26 van het Gerechtelijk Wetboek, evenals van het algemeen rechtsbeginsel van het strafrechterlijk gezag van gewijsde), uitspraak doet over een betwisting waarover de strafrechter reeds zijn rechtsmacht uitputte (schending van artikel 19 van het Gerechtelijk Wetboek) en in ieder geval niet wettig vermocht de in deze beslissingen vastgelegde rechten uit te breiden, te wijzigen of te beperken door het vertrekpunt van de termijn van uitvoering van de herstelmaatregel te verplaatsen tot op het ogenblik van de betekening van het arrest (schending van artikel 793 van het Gerechtelijk Wetboek) en derhalve niet wettig kon besluiten dat de dwangsom, gelet op de uitvoering, waartoe verweerders uiterlijk overgingen op 13 maart 1997, hetzij bijna vier jaar na het in kracht van gewijsde treden van het arrest van 1 april 1993, en derhalve ruimschoots buiten de voorziene termijn van één jaar, ingevolge de betekening van datzelfde arrest op 19 februari 1997 nog niet kon verbeuren (schending van artikel 1385bis van het Gerechtelijk Wetboek) :

Wat beide onderdelen samen betreft :

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat :

16 JUNI 2000

1. de Correctionele Rechtbank te Hasselt op 10 november 1992 verweerders veroordeelde tot het herstel in de vorige staat van een perceel grond "binnen het jaar van het in kracht van gewijsde gaan van huidig vonnis" en tot een "dwangsom van 5.000 BEF per dag vertraging bij niet-uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn van één jaar" ;

2. dit vonnis werd bevestigd door het Hof van Beroep te Antwerpen bij arrest van 1 april 1993 ;

3. het arrest van 1 april 1993 in kracht van gewijsde ging op 19 april 1993 en werd betekend op 19 februari 1997 ;

4. op 26 (volgens voorziening : 24) juni 1997 op verzoek van eiseres uitvoerend beslag werd gelegd ten laste van verweerders strekkende tot de betaling van 110.000 BEF voor dwangsommen verbeurd van 20 februari 1997 tot 13 maart 1997, hetzij 22 dagen ;

5. verweerders tegen dit beslag in verzet kwamen voor de beslagrechter te Hasselt ;

6. de beslagrechter bij beschikking van 2 juni 1998 dit verzet ongegrond verklaarde om reden dat "de termijn van één jaar om de toestand te herstellen (niet) aanvangt bij de betekening, doch wel bij het in kracht van gewijsde treden van de uitspraak" ;

7. tegen deze beschikking door verweerders hoger beroep werd ingesteld ;

16 JUNI 2000

Overwegende dat het arrest oordeelt dat de termijn bepaald in het arrest van 1 april 1993 eerst "begint te lopen vanaf de betekening van dat arrest d.i. te dezen 1 jaar vanaf 19 februari 1997 of vanaf 20 februari 1998" ; dat het beslist dat "nu niet is betwist dat (verweerders) tot herstel overgingen op uiterlijk 13 maart 1997 (...) de dwangsommen niet opeisbaar zijn geworden" en het vervolgens het hoger beroep van de verweerders gegrond verklaart ;

Overwegende dat het bestreden arrest het arrest van 1 april 1993 en het vonnis van 10 november 1992 niet uitlegt maar op grond van rechtsregels beslist dat het bevel slechts werking kon hebben vanaf de betekening van het arrest ;

Dat het onderdeel, in zoverre het miskenning van de bewijskracht van akten aanvoert, feitelijke grondslag mist ;

Overwegende dat, luidens artikel 1385bis, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de dwangsom niet kan worden verbeurd voor de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld ; dat krachtens het vierde lid van dit artikel, de rechter kan bepalen dat de veroordeelde de dwangsom pas na verloop van een zekere termijn zal kunnen verbeuren ;

Overwegende dat het arrest aanneemt dat de dwangsomrechter gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid van artikel 1385bis, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, en beslist dat de aan de veroordeelde verleende termijn eerst ingaat vanaf de betekening van de uitspraak waarbij de dwangsom is vastgesteld ;

16 JUNI 2000

Dat de beoordeling van de wettigheid van die beslissing noopt tot uitlegging van het genoemde artikel 1385bis ;

Dat voornoemd artikel overeenstemt met artikel 1 van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom ;

Dat die wetsbepaling in België op 1 maart 1980 in werking is getreden, samen met de Benelux-overeenkomst houdende Eenvormige wet betreffende de dwangsom en de genoemde Eenvormige wet, vervat in de bijlage van deze overeenkomst, ondertekend te 's-Gravenhage op 26 november 1973 en goedgekeurd bij de wet van 31 januari 1980 ; dat de rechtsregel die zowel in het genoemde artikel 1385bis als in artikel 1 van de Eenvormige wet is besloten, een rechtsregel is die gemeen is aan België, Luxemburg en Nederland in de zin van artikel 1 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van het Benelux-Gerechtshof ;

Dat de noodzakelijkheid van een beslissing over de uitlegging van de rechtsregel vervat in het genoemde artikel 1, het Hof noopt de in het dictum gepreciseerde vragen aan het Benelux-Gerechtshof over te leggen ;

OM DIE REDENEN,

Houdt iedere nadere uitspraak aan tot het Benelux-Gerechtshof zich heeft uitgesproken over de volgende vragen :

1) Is de termijn door de dwangsomrechter aan een veroordeelde verleend om een hoofdveroordeling uit te voeren, een termijn in de zin van artikel 1, lid 4, van de Eenvormige wet ?

16 JUNI 2000

2) Moet artikel 1 van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom aldus worden uitgelegd dat wanneer de dwangsomrechter heeft bepaald dat de veroordeelde pas na een zekere termijn de dwangsom zal kunnen verbeuren en de betekening van die uitspraak waarbij de dwangsom is vastgesteld gebeurt na het verstrijken van de termijn, die termijn slechts kan ingaan vanaf de betekening van de uitspraak ?

Aldus door het Hof van Cassatie, eerste kamer, te Brussel, in openbare terechtzitting van zestien juni tweeduizend uitgesproken.